

docet Tridentinum mox laudatum : et S. Augustinus *l. de pecc. mer. c. 6*, ait : *Si a me quaeratur, utrum homo sine peccato possit esse in hac vita, confitebor posse per Dei gratiam et liberum ejus arbitrium*. Et ratio est, quia ad vitandum omne veniale requiritur ut homo diligentissimè invigilet actibus suis, nec obrepere sinat vel minimum concupiscentiæ motum, quod agere potest auxiliis extraordinariis adjutus.

SCHOL. III. Hoc privilegium habuit Beatissima Virgo Maria, quæ ab omni peccato etiam veniali semper immunis fuit. Nam Tridentinum dicit, hanc esse de Beatissimâ Virgine Ecclesiæ sententiam. Et S. Augustinus *l. de Nat. et Grat., c. 36* : *Exceptâ S. Virgine Mariâ, de quâ propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, haberi volo questionem*. Et S. Bernardus, *Ep. 174* : *Nemini alteri, quàm Beatissimæ Virgini in natis mulierum creditur esse donatum, immunem esse ab omni peccato*.

HÆRESES. — PELAGIANORUM.

SCHOL. IV. Sæculo quinto, *Pelagiani*, ex scholâ Stoicorum prodeuntes, docuerunt quòd justî ad eum statum devenire possint, in quo nec ullum peccatum veniale committant, nec ullo fomite, nec ullis passionum perturbationibus, nequidem indeliberatis, afficiantur; quæ omnia per suam stoicam apathiam excludebant. Hic error damnatus fuit a Concilio Milevit. II. *can. 6, 7 et 8*; Trident., *sess. 6, can. 32*, etc., eumque doctè refutat P. Honoratus a S. Mariâ in *Tradit. PP. de Contemplat.*, t. II, p. 3, *diss. 8*.

BEGUARDORUM.

SCHOL. V. Sæculo tertiodecimo, *Beguardi* et *Beguinae* docebant, « Quòd homo in vitâ præsentî tantum et talem perfectionis gradum possit acquirere, quòd reddetur penitus impeccabilis, et ampliùs in gratiâ proficere non valebit. » Qui error damnatus fuit a Concilio generali Viennensi, an. 1311, uti patet ex Clem. *Ad nostram* de hæreticis.

ILLUMINATORUM.

SCHOL. VI. Sæculo sextodecimo suborti sunt in Hispaniâ, primum Cordubæ, deinde Hispali, sic dicti *Illuminati*, quorum errores numero 76 damnati sunt cum præcipuis eorum personis ab

Inquisitione generali Hispaniæ, an. 1623, inter quos etiam est sequens : « Quòd possit homo ad eum perfectionis gradum pervenire, ut gratia animæ facultates submergat, nec possit omninò vel progredi vel regredi. »

QUIETISTARUM.

SCHOL. VII. Sæculo septimodecimo orti sunt *Quietistæ*, qui, sub Michaele Molinos, illuminatos suscitârunt, usque dum ab Innocentio XI, in Bullâ *Cælestis Pastor*, ille cum suis erroribus damnatus fuit, an. 1687 : inter cujus errores numero 68, notatur error 62 : « Per viam internam pervenitur ad continuò consistendum immobiliter in pace quâdam imperturbabili. »

§ 19.

PERFECTIO PROPRIÈ DICTA IN VITA OBTINERI POTEST.

Licèt autem perfectio absolutissima patriæ sit reservata, perfectio tamen, per quam homo a peccatis et passionibus purgatus et virtutibus illuminatus, per caritatem soli Deo unitur et a rebus creatis alienatus, purissimâ intentione, in prosperis et adversis firmiter illi adhæret, in hac viâ obtineri potest. Primò enim hoc docet S. Scriptura, *Deut. xviii, 13* : *Perfectus eris et absque maculâ cum Domino Deo tuo*. Et *Gen. xvii, 1* : *Ambula coram me et esto perfectus*. *Matth. v. 48* : *Estote perfecti, sicut et Pater vester cælestis perfectus est*. Et *c. xix, 21* : *Si vis perfectus esse, vade et vende quæ habes..., et sequere me*. *I Cor. ii, 6* : *Sapientiam loquimur inter perfectos*. Et *II Cor. xiii, 11* : *Fratres, gaudete, perfecti estote*. Unde etiam in S. Scripturâ plurimi ut perfecti et sancti seu exemplaria perfectæ sanctitatis proponuntur; sic *Eccli. xliv*, et seq.; *Sap. x*; *ad Hebr. x*, longus SS. Patriarcharum, Prophetarum, Regum, et aliorum textur catalogus. Quo eodem spiritu Ecclesia consuevit Sanctos canonizare, eosque ut heroicos fidei nostræ testes et virtutum heroicarum ideam nobis proponere, ut nimirum, sicut infert Apostolus, *Hebr. xii* : *Nos tantam habentes impositam nubem testimonium, per*

patientiam curramus ad propositum nobis certamen. Secundò. Hoc docent PP.; S. Chrysost., *hom. 28, in Matth.*, ait: «Nihil est quod, propter terrenarum rerum habitaculum, ad supernaturalium virtutum perfectiones prohibeat pervenire: est quippe possibile, ut in terrarum adhuc regione degentes, quasi jam in cœlis habitent, ita cuncta perficiant.» S. Thomas, 1, 2, q. 61, a. 5, exponit virtutes animi purgati: «Ita quòd prudentia sola divina intueatur, temperantia terrenas cupiditates nesciat, fortitudo passiones ignoret, justitia cum divinâ mente perpetuo fœdere societur, eam scilicet imitando.» Et subdit: «Quas quidem virtutes dicimus esse Beatorum vel aliquorum in hac vitâ perfectissimorum.» *Tertiò.* Ratio est, quia caritatis præceptum, quod est vinculum perfectionis *Colos. III, 14*, erga Deum eo modo, quo Deus est a nobis diligibilis, juxta S. Th., 2, 2, q. 24, a. 8, ita impleri potest: «Ut homo studium suum deputet ad vacandum Deo, prætermisissis, aliis, nisi quantum necessitas præsentis vitæ requirit, quæ est perfectio caritatis in viâ possibilis, non tamen est communis omnibus habentibus caritatem.» Item erga proximum maximam caritatem quis exercere potest, *ut animam suam ponat quis pro amicis suis Joan. xv, 13.* Deinde perfectio et virtutes heroicæ in hac vitâ acquiri possunt, uti in multis Sanctis veteris et novi Testamenti manifestum est. Rursus dominium passionum satis perfectum in hac vitâ obtineri potest; licet enim fomes peccati ceu passionum origo, per apathiam extingui omnino non possit, nec prorsus ligari in hac vitâ, adeò ut passiones subinde per motus inordinatos et indeliberatos non excitentur: mortificationis tamen et aliarum virtutum exercitio magis ac magis coerceri valet, ita, ut omnimodæ perfectioni non officiat et aliquis cum S. Paulo, *Gal. II, 20*, dicere possit: *Vivo ego, jam non ego; vivit verò in me Christus.* Accedit quòd, licet nemo perfectam munditiam ab omnibus peccatis venialibus, saltem subreptionis, in hac vitâ habeat; eò tamen quis devenire potest, ut rarò venialia cum plenâ deliberatione admittat: quod ad specialem perfectionem in viâ sufficit; nam,

Beati immaculati in viâ, qui ambulant in lege Domini, Ps. cxviii, 1. Denique, licet in hac vitâ perfecta et completa beatitudo haberi non possit, aliqua tamen beatitudo inchoata in hac vitâ agnosci debet, quia ipsa S. Scriptura quosdam jam in præsentis tempore beatos prædicat et Christus *Matth. v*, octo beatitudines a nobis in vitâ acquisibiles, quæ sunt actus præstantiores donorum Spiritus S., recenset: ergo etiam perfectio purgati animi seu perfectorum in viâ obtineri potest.

PERFECTIO VARIIS MODIS EXERCETUR.

SCHOL. I. Perfectio eximia modò descripta multipliciter in viâ est assequibilis et de facto a perfectis secundum utrumque charitatis præceptum exercetur. 1° *Intensivè*, interiùs intentissimo erga Deum et proximum charitatis igne flagrando; 2° *Extensivè*, optando sine fine quidquid Deo gratius esse cognoscitur; 3° *Imperativè*, omnes alias virtutes ad opus externum quantumcumque arduum et insolitum applicando; 4° *Indesinenter* et indefessè, quantum fragilitas humana patitur, mortificationi, orationi et animarum salutì insistendo. Unde amare Deum super omnia, prout excludit omnem gravem offensam, nondum est perfectio specialis, cum sit præceptum omni Christiano commune. Amare autem Deum super omnia, prout omnem culpam levissimam excludit, majoris quidem, sed nondum plenæ perfectionis est, cum hoc idem omnibus, licet sub levi, præcipiatur. Amare verò Deum super omnia, prout excludit omne displicens vel etiam minus placens Deo, et prout inducit efficaciter ad omne majus Dei beneplacitum, est plena et specialis perfectio, quæ in vitâ dari et intendi potest.

UNICUIQUE A DEO DETERMINATUS PERFECTIONIS GRADUS A NOBIS
NON EST DESIGNABILIS.

SCHOL. II. Non est a nobis designabilis, sed soli Deo reservata, fixa illa charitatis aliorumque donorum mensura, quæ animam in gradu perfectionis constituunt. Et, licet meritum et gratia in infinitum crescere possit, tamen ex lege finita est, prout Deus quemque auxiliis suis ad perfectionis mensuram, vocationi suæ proportionatam, juvare decrevit: quare summa quædam mensura fuit pro humanitate Christi, summa etiam, licet inferior, pro Beatissimâ Mariâ: longè

inferior pro SS. Apostolis, adhuc inferior pro cæteris Sanctis, si S. Josephum et S. Joannem Præcursores excipias. Deinde, exceptâ Christi humanitate ac SS. Deiparâ, nemo mensuram suæ perfectionis implevit, cum nemo alius ab omni veniali culpâ immunis fuerit, nec ab omni imperfectione morali; consequenter omnis adhuc in perfectione plus crescere potuit, quàm de facto crevit, si scilicet respondisset, prout potuit, omnibus et singulis gratis sibi a Deo, in variis occasionibus, concessis. Unde altissimè menti ac memoriæ inscribenda est verissima et notatu dignissima pii auctoris *Lib. de Imit. Christi*, l. 2, c. 11, sententia: « Si dederit homo omnem substantiam..... si fecerit pœnitentiam magnam..... adhuc multum sibi deest.... quid illud? ut, omnibus relictis, se relinquat et a se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat; cumque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nil se fecisse sentiat. »

§ 20.

AD PERFECTIONEM OMNES TENDERE DEBENT.

Ad hanc perfectionem in viâ assequibilem omnes Christiani, pro statu quisque suo et gradu, sub gravi obligatione tendere tenentur. *Primò*. Hoc innuit Apostolus qui *Eph. I, 4*, ait: *Nos electos esse, ut essemus sancti*. Et S. Petrus I *Ep. 1, 15*, omnibus fidelibus scribit et præcipit: *Ipsi in omni conversatione sancti sitis, quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum*. Quid autem aliud est sanctitas, nisi perfectorum perfectio? Et ne S. Scriptura videatur nos solum de nomine velle instruere, docet nos etiam de rebus quæ magnam perfectionem ab omnibus Christianis exigunt; sic I *Joan. 11, 15*, omnibus præcipitur: *Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt*. Et I *Cor. VII, 29*: *Ut et qui habent uxores, tanquam non habentes sint... et qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur*. Et *Luc. XIV, 26*: *Si quis venit ad me et non odit patrem suum, et matrem, et uxorem, et filios, et fratres, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus*. Quod præceptum certè non solum Religiosos, sed omnes fideles etiam maritatos stringit, uti notat S. Basil.,

Serm. de abdic. sæc. Et *Matth. XVI, 24*: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me*. Quod iterum, sine distinctione laicorum et Clericorum, ad totam Ecclesiam dictum est, uti notat S. Augustinus, *Serm. 47, de Div., c. 7. Secundò*. Hoc docent SS. Patres, pro quibus sufficiat S. Chrysostomus, qui, *lib. 3, adv. vituper. vitæ mon., post med.*, hoc ex professo probat ex allegatis et aliis textibus, et tandem concludit: « Itaque quod ad eandem vitæ diligentiam multis in rebus, supremumque perfectionis fastigium per divinas leges pariter et sæcularis et Monachus cogantur, neminem jam, quantumlibet ille sit contentiosus, contradicturum existimo. » *Tertiò*. Consonat Concilium Aquisgranense, an. 816, c. 114. dicens: « Non solum Monachis et Clericis, verum etiam omnibus qui christiano censentur vocabulo, per hanc arctam et angustam intrandum esse viam. » Accedit huic illa abrenuntiatio Satanae et omnibus operibus et pompis ejus, quam Baptismo initiandus, per se vel per suum patrinum facit, quæque gravem obligationem renuntiandi mundo cum suis pompis, utpote diabolicis, inducit, uti Marchantius, *tr. 2, tit. 1*, probat: quod sine tendentiâ ad perfectionem fieri nequit. *Quartò*. Ex his patet ratio asserti: cum enim omnes Christiani conari debeant ut sint sancti et perfecti, sic in mundo vivere, tanquam non ex mundo, parati omnia potius mundana amittere, quàm Deum: sic fervere charitate Dei, ut pro non amittendâ ejus amicitia, per peccatum, parati sint conjunctissimos quoque cum ipsâ vitâ exponere; crucem suam patienter ferre, inimicis suis ignoscere, renuntiare spiritui satanico superbiae, spiritui concupiscentiæ seu amoris proprii et spiritui mundi, et induere Dominum Jesum Christum: ergo omnes ad eximiam perfectionem tendere tenentur.

PERFECTIO, IN QUO GRADU OMNES OBLIGET.

SCHOLIUM. Ex his patet 1º quòd cum mandatum charitatis Dei omnes in aliquo gradu obliget, nempe in amore Dei appetitivo

super omnia; cùmque in illo simpliciter perfectio christiana essentialiter consistat, omnes christianos ad perfectionem in aliquo gradu obligari; 2° Patet gradum hunc esse illum quo sic appetitiuè Deus diligitur super omnia, ut ab affectu hominis omne illud excludatur, quod huic charitati adversatur, vel cum ipsâ est incompatible: ad quod requiritur ut nihil supra vel contra Deum, aut æqualiter ut Deus diligatur. 3° Patet, in hoc eodem gradu, perfectionem obligatoriam consistere simul essentialiter non in consiliis, sed in præceptis omninò necessariis ad ea removenda quæ charitati contraria sunt; 4° Consequenter patet in eodem gradu, perfectionem obligare omnes Christianos secundum præparationem ad observanda etiam consilia, quando necessitas id requirit; 5° Patet totam hanc perfectionem non minùs obligare omnes tam Religiosos, quàm sæculares, ac illos obligat præceptum diligendi Deum ex toto corde, quod, juxta gradum modò expositum, præcipit facere quidquid boni possumus. Differentia autem inter Religiosos et sæculares est in eo, quòd Religiosi, ut faciliùs perfectioni studeant, se sponte ad quædam consilia obligent, omnia mundi, eo modo quo fieri potest, etiam actu relinquentes; cùm e contra sæculares Christiani ab ipso ingressu Baptismi debeant tendere ad perfectionem, non quidem actu omnia mundi relinquendo, bene tamen animo, ita ut parati sint, omnia potiùs de facto, quàm Deum amittere: qui animus, sine seriâ passionum mortificatione, contemptu mundi cum pompis suis et reliquis virtutibus Evangelicis, haberi non potest.

§ 21.

AD PERFECTIONEM PER OPERA SUPEREROGATORIA
TENDENDUM.

Ab obligatione hâc tendendi ad perfectionem, modo dicto § 20, cum Sch. et per præcepta, facillè deficiet Christianus quilibet, nisi ad eam etiam modo non obligatorio per consilia circa melius et opera supererogatoria contendat. Ratio est primò: Ps. LXXXIII, 8, dicitur: *Ibunt de virtute in virtutem.* Eph. IV, 15: *Veritatem facientes in caritate, crescimus in illo per omnia, qui est caput Christus.* I Cor. X, 12: *Qui se existimat stare, videat ne cadat.* Apoc. XXII, 11: *Qui justus est, justificetur adhuc, et sanctus, sanctificetur adhuc.* In quibus

textibus unicè nobis datur securitas ad salutem in ascendendo de virtute in virtutem, in crescendo per omnia, in non stando sine motu, in magis ac magis nos justificando et sanctificando. *Secundò*: Ex his sententiis S. Scripturæ emersit apud Patres mysticum illud axioma: *In viâ Dei non progredi, regredi est.* Ita S. Augustinus, *Serm. 15, de verb. Apost.*, ait: *Remanet, qui non proficit.* S. Hieronym., *Ep. ad Demetr.*: *Nostrum non progredi, jam reverti est.* S. Leo, *Serm. de Pass.*: *Qui non proficit, deficit.* S. Bernardus, *Ep. 341*: *Non proficere, sine dubio deficere est.* Cùm igitur is qui per opera supererogatoria ad perfectionem non tendit, non progrediatur, regreditur et sic obligationi suæ non satisfacit. *Tertiò*: Ratio hujus est, quòd semper, aut ferè semper media non sint sufficienter efficacia ad obtinendum finem, si præcisè sufficientia eligantur; tum quia rarò hæc sufficientia in puncto determinato a nobis cognoscitur: tum quia cum mediis præcisè sufficientibus occurrentes in executione difficultates et contraria superari vix possunt. Ergo a fine perfectionis necessariæ ad salutem animæ facillè deficiet, qui solùm per media obligatoria eligit quod sibi videtur sufficere, nisi ad melius per consilia extendatur; quia vel eum fallit opinio, quòd ad hoc non obligetur: vel tepor et debilitas ad præcepta implenda, vel difficultas ea implendi et tentationes in contrarium a consecutione finis eum impediunt.

QUANDO QUIS, NEGLIGENDO CONSILIA, DEFICIAT A PERFECTIONE.

SCHOL. I. Christianus plus vel minùs proximum periculum incurret graviter aut leviter deficiendi a perfectione obligatoriâ, prout plus vel minùs universaliter et obstinato animo desierit ad perfectionem per consilia et opera supererogatoria contendere: et quia hoc periculum proximum et sub gravi culpâ vitandum, non consistit in deficiendo a singulis consiliis, sed a collectione eorum quæ unicuique juxta suum statum, ad meliùs observanda omnia præcepta, conveniunt, et maximè in defectu animi et voluntatis tendendi per consilia ad perfectionem consistit; nec obligatio vitandi periculum provenit ex objecto consilii, sed ex objecto præceptorum postulantium juvari per consilia: ideo non consiliis, sed

præceptis tribuitur obligatio per consilia ad perfectionem tendendi. Sic etiam quæ sunt indifferentia ex objecto et mera consilia, ratione periculi, graviter vel leviter mala aut præcepta fieri possunt.

ETIAM AD CONSILIA EVANGELICA QUIS SUBINDE OBLIGATUR.

SCHOL. II. Quia autem ex modò dictis Christianus quilibet, etiam per consilia et opera supererogatoria, ad perfectionem tendere debet, hinc licet consilia Evangelica, in genere et ex objecto suo, sub gravi aut levi non obligent, tamen hic et nunc in individuo, practicè et attentis omnibus circumstantiis, sæpe sub gravi vel levi peccato obligare possunt: si cui enim conscientia dicitur se a Deo desertum iri, nisi consilia Evangelica sequatur, se periturum, si in sæculo manserit etc. et nihilominus divinæ vocationi non obtemperet, graviter peccat; quia hoc vix fieret sine contemptu interpretativo, quasi quis diceret: nolo sequi consilium Dei vocantis. Sane nequidem ipsi parentes possunt excusari a culpâ et sæpe gravi, si filium ad Religionem vocatum, ab eâ sine vi, fraude vel metu, sed solum dissuadendo retrahant, quia se exponunt periculo, ne eum incitent ad id quod ejus conscientia repugnat: ergo nec ipse vocatus a gravi culpâ liber erit. Unde etiam novitius qui, sine justâ causâ, Religionem deserit, vix a gravi peccato excusari potest, quia gratiæ divinæ infidelis et ingratus est, gravissimis periculis animæ suæ salutem exponit et ad sæculum revertitur non sine sui spirituali damno et scandalo aliorum. Certè quidem dives ille adolescens a Christo ad perfectionem vocatus et tristis recedens, *Matth. xix*, nonnullis interpretibus graviter peccasse videtur: et illi ad cœnam magnam invitati excusantes se, *Luc. xiv*, 24, eam sententiam retulerunt: *Nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cœnam meam.*

INSPIRATIONES ETIAM AD CONSILIA ET AD MELIUS SEQUENDÆ.

SCHOL. III. Ex eodem principio fluit, quòd universaliter recedere a consiliis, prout hic et nunc, per divinas inspirationes aut aliter, divina voluntas de re aliquâ ut meliori nobis intimatur, rarò, moraliter loquendo, a peccato saltem veniali excusetur: tum quia rarò ex S. Scripturâ et Patribus colligitur aliquid fuisse imperfectum moraliter, quin colligatur simul fuisse culpabile, uti Lancelius, *Opusc. spir.*, 3, c. I., probat, dum in S. Petro reprehensa fuit, ut imperfectio, illa avocatio Christi a morte; illa sollicitatio

de permanentiâ in loco transfigurationis; illa resistentia in lotionem pedum et ille affectus nimius erga humanitatem Christi in Apostolis, quæ non nisi ob indeliberationem vel aliter, a culpâ levi excusari possunt; ergo nec neglectus divinarum inspirationum ad consilia et ad melius. Sanè, quæ nobis meræ imperfectiones videntur, sunt frequenter in oculis divinis culpabiles: unde etiam viri spirituales et timorati se de illis laudabiliter in confessione accusant, uti Lugo, d. 16 *de Pœnit.*, n. 103, contra Sanctium bene probat. Practicè enim loquendo vix apparet ex quo motivo non venialiter vitioso possit omitti actus bonus vel melior, licet non præceptus, clarè tamen a Deo inspiratus, quia ferè semper intercurrit negligentia et torpor culpabilis, vel per nolitionem vel per moralem æquivalentiam nolitionis, quæ etiam in causâ est quòd abundantiores a Deo gratias non accipiamus.

QUONDONAM A CONSILIIS RECEDERE LICEAT.

SCHOL. IV. Si jam quæras an aliquoties saltem, et quomodo, recedere a divinis consiliis et inspirationibus excusari queat ab omni culpâ etiam veniali, vel fieri possit ille recessus, operando bene, respondeo cum Reguerâ, *Th. Myst.* t. I, l. 1, q. 10, n. 1234, aliquem excusari posse ab omni culpâ. 1° Si perfectius in se non sit perfectius operanti ob suam indispositionem, sicuti incontinenti non expedit communiter quòd voveat absolutam castitatem; 2° Si quis, maxime in rebus præcipui momenti, non experiatur in se vocationem specialem ad id quod perfectius est; sine quâ vocatione communiter non expedit v. g. ingredi Religionem; 3° Si res sit parvi momenti, quatenus parum aut nihil refert quòd hæc vel illa fiat hoc vel illo modo, v. g. unum rosarium recitare vel duo, in hæc vel illâ Ecclesiâ: imò etiam ad perfectionem præstat in hujusmodi minutis bonâ fide eligere quod primo intuitu congruum videtur, quàm passim inanibus aut etiam superstitiosis præpediri scrupulis. 4° Si tam in parvis, quàm in magnis alicui non satis constet de magis perfecto, sive in se, sive ad operantem, huic sufficere procedere cum præparatione animi ad illud quod sibi aliquando determinatam Dei voluntatem esse innoverit, implorando ad eam cognoscendam lumen divinum per quotidianam orationem *fiat voluntas tua*; 5° Si desit auxilium luminis et inspirationis divinæ, quæ non omnibus dantur ad omnia meliora, sed unicuique ad ea quæ sibi expediunt juxta ordinem divinæ Providentiæ: sanè non cuicumque series auxiliorum ad mensuram Apostolorum data est. Quippe in parabola talentorum, *Matth. xxv*, 15, *unicuique secundum propriam virtutem* majora et minora distributa sunt.

ADHORTANTUR CHRISTIANI AD PERFECTIONEM.

COROLLARIUM. Ex omnibus his colligitur quàm crassus sit error illorum Christianorum sæcularium, qui perfectionem ad solos Religiosos pertinere, eorumque solùm esse extra mundum et leges, ut aiunt, sæculares vivere. An non S. Jacobus in suâ Epistolâ, c. 1, 27, omnibus præcipit *Immaculatum se custodire ab hoc sæculo?* id est, uti exponit Cornel. a Lapide. « A sæculari, animali et carnali vitâ, qualis est hominum mundanorum qui se opibus, deliciis et honoribus hujus mundi ambiendis et fruendis dedunt. » An non in Baptismo omnibus mundi pompis abrenuntiârunt? Non dico quòd sæculares a mundo exire debeant, ut Religiosi, vitam pauperem, castam, obedientem colere, sacco indui, austerâque observantiâ macerari, nisi ad Religionem specialiter vocati sint: alia tamen media ad perfectionem christianam conducentia adhibere tenentur, scilicet uti hoc mundo, tanquam non utantur, esse humiles corde, mites, abnegare semetipos, suas passiones mortificare, tollere et patienter ferre crucem suam, superflua resecare et quod superest dare pauperibus, eleemosynis peccata sua redimere, modesto habitu incedere, non deliciosam, sed piam vitam degere, locum non dare diabolo v. g. in reddendo malum pro malo, sive in cibo et potu, sive in solo etiam nomine luxuriæ, sive in jurando, mentiendo et omni quod a malo est: ad quæ implenda, orationi, Sacramentorum frequentiâ et continuo virtutum exercitio vacare debent: quæ omnia ex S. Scripturâ passim et ubique manifesta sunt. Studeant proinde omnes, quos *Deus præscivit, et prædestinavit, conformes fieri imaginis Filii sui, Rom. viii*; et frequenter hæc quatuor attentè considerent: Christus inops, et ego dives: Christus famelicus, et ego satur ac bene pastus: Christus nudus, et ego bene ac decorè vestitus: Christus fessus ac defatigatus, ego laboris ac defatigationis expers: et quia omnes sunt membra Christi, caveant, uti monet Apostolus, *I Cor. vi, 15, Tollere membra Christi, et facere membra meretricis.*

§ 22.

RELIGIOSI AD PERFECTIONEM TENDERE DEBENT.

Quodsi Christiani omnes, multò magis *Religiosi* sub gravi obligatione tenentur *tendere* ad fastigium *perfectionis*: probant hoc *primò* et quidem multò strictiùs omnes rationes

§ 20 allatæ. His *secundò* accedunt omnes Theologi et Patres. Inter quos S. Hieron., *Ep. 5*, ait: *Perfectum Monachum esse nolle, delinquere est.* Et Eusebius Emiss. *hom. 4, de Epiph.*: *Venire siquidem ad Religionem summa perfectio est, sed in eâ non perfectè vivere, summa damnatio est.* S. Bernardus, *Ep. 253*: « O Monache, non vis proficere? Non. Vis ergo deficere? nequaquam. Quid ergo? sic, inquis, vivere volo et manere in quo perveni, nec pejor fieri patior, nec melior cupio. Hoc ergo vis quod esse non potes? Quid enim stat in hoc sæculo? » S. Thomas fusè hanc veritatem declarat, *2, 2, q. 186, art. 2*; ubi supponendo ex *art. 1*, quòd etiam Religiosa perfectio consistat in totali adhæsiōe Deo per charitatem, docet ad hanc perfectionem requiri essentialiter *perfectam observantiã præceptorum charitatis et instrumentaliter et dispositivè, paupertatem, continentiam et alia hujusmodi* scilicet vota religiosa, quibus mediis, *qui statum Religionis assumit, non tenetur habere perfectam charitatem, sed tenetur ad hoc tendere et operam dare, ut habeat charitatem perfectam.* Item, *art. 7*, exponit quomodo vota substantialia sint media instrumentalia ad perfectionem consequendam: et ad *2*, exponit quomodo reliquæ observantiæ regulares ad hæc eadem vota ordinentur: et ad *1*, repetit quòd status, vota et omnia in Religione ordinentur ad perfectionem charitatis, et addit: *Ad quam pertinent omnes interiores actus virtutum, quarum mater est charitas, secundum illud I Cor. xiii: Charitas patiens est, benigna est. Et ideo interiores actus virtutum, putà humilitatis, patientiæ et hujusmodi, non cadunt sub voto Religionis, quod ordinatur ad ipsos sicut ad finem. Tertiò.* Ratio est, quia status Religiosus, ex suâ definitione, est fidelium ad christianæ charitatis perfectionem tendentium, editis votis perpetuæ paupertatis, castitatis et obedientiæ, stabilis in communi vivendi modus ab Ecclesiâ approbatus.

ET QUIDEM IN GRADU SUPERIORI QUAM SÆCULARES.

SCHOLIUM. Religiosus igitur 1° obligatur ad aliquam totalitatem perfectionis, sicuti sæculares, imò in gradu superiori: quæ per-

fectio essentialiter in charitate consistit, quâ Deus diligitur super omnia; 2° Totalitas perfectionis Religiosorum propria, non modò secum affert perfectam observantiam præceptorum charitatis, cum sæcularibus illis communem, sed etiam observantiam votorum substantialium et eorum quæ cum illis necessario connectuntur; licet enim hæc vota solum ex consilio fiant, ut facilius et perfectius habeatur charitas, semel tamen facta ad instar aliorum præceptorum obligant. 3° Cum autem hæc vota et reliquæ graves Religionis observantiæ sint tantum media, instrumenta et dispositiones, Religiosus non solum ad illa tenetur, sed et obligatur tendere ad perfectam sui gradus charitatem tanquam ad finem. Unde 4°, cum ad hunc finem vota cum reliquis observantiis gravibus, prout cadunt sub obligatione regulari externâ, solum juvent et conducant, quatenus animantur interius et actibus internis virtutum sociantur, reliqua nihil prosunt, ut Religiosus suæ vocationi satisfaciat, nisi serio sit intentus exercitio virtutum Evangelicarum, sine quibus quis Religiosus solo habitu et nomine, non verò re ipsa erit: quare interius studere perfectioni non solum consilii, sed strictæ obligationis est. Vid. Ludov. a Ponte, t. III, *Christ. perf. tract.* VII, c. 5.

§ 25.

RELIGIOSUS TENETUR AD PERFECTIONEM TENDERE PER OBSERVATIONEM REGULARUM ETC.

Religiosus non solum per vota et præcepta gravia Religionis ritè observata, sed etiam per *observationem consiliorum et regularum* de se sub culpâ non obligantium tenetur tendere ad perfectionem. *Primò* enim, Religiosus dicitur a regulâ: ergo regulam sui Ordinis observare debet, aliàs erit solum æquivoce Religiosus et Religiosi nomine prorsus indignus. *Secundò*. Regulæ Ordinum religiosorum sunt *vincula* quibus tria vota substantialia colligata conservantur: sunt *sepimenta* quibus lex Dei munita circumsepitur: sunt *nervi et ossa* Religionis, sine quibus mysticum corpus Religionis non consistit: sunt *scala* tot gradibus distincta, quot sunt particulares regulæ quæ Religiosum observantem ad culmen perfectionis attollit: sunt *aphorismi spirituales* in quibus continentur

præceptiones curandi morbos spirituales: sunt *fulcra* quibus ædificium Religiosæ perfectionis fulcitur: sunt *speculum* in quo Religiosus videre potest, qualis sit, pulcher, an deformis, justus, sive injustus, utrum proficiat, an deficiat; utrum Deo placeat, an displiceat. Ergo Religiosus eas observare tenetur: aliàs enim non tendit ad perfectionem, si hæc vincula dissolvat, sepimenta destruat, hanc scalam in terram projiciat, hos aphorismos practicè ignoret, hæc fulcra dejiciat, hoc speculum in minutissimas partes frangat.

QUANDONAM RELIGIOSUS AD PERFECTIONEM TENDAT.

SCHOL. I. Ex dictis fluit quòd perfecta adimpletio obligationis tendendi ad perfectionem consistat pro Religioso in perfectâ exercitiorum et operum per Religionem ordinatorum executione, et etiam in studio ut opera quotidiana et exercitia Ordinis, uti *Psalmodia, meditatio, examina, lectio spiritualis* etc. ex charitate Dei, aliarumque virtutum interno etiam exercitio, modo quo fieri potest perfectiori, executioni mandentur: hæc enim sunt media aptiora ad finem consequendum: hæc Deo magis placent et unicuique magis proficiunt: hæc consilia a Religioso sequenda sunt, quæ ad culmen perfectionis ducunt; alia, si ab his impediunt, tanquam minùs accommodata ad suum finem, relinquenda, imò et opera supererogatoria, cum eis compatibilia, non omittenda quidem, sed ordinaria præscripta omninò peragenda sunt. Vid. Rodericum in *Exercit. perf.*, t. I, tr. II, c. 2.

QUANDO MORTALITER CONTRA HANC OBLIGATIONEM PECCET.

SCHOL. II. Sed inquires, quando mortaliter peccet Religiosus contra hanc obligationem tendendi ad perfectionem. *Resp.* 1° Peccat mortaliter, quando consilia, media et regulas sui statûs et quæcumque ad perfectionem conducentia, ex contemptu vel animo nolendi se legibus suæ Religionis subicere, vel quia inutilia reputat, omittit; licet enim sub levi tantum obligent, ea tamen ex contemptu prætermittere mortale est: tunc autem, juxta S. Thom., 2. 2. 186, a. 9, ad 3: « Aliquis transgreditur ex contemptu, quando voluntas ejus renuit subijci ordinationi legis vel regulæ et ex hoc procedit ad faciendum contra legem vel regulam; quando autem è converso propter aliquam particularem causam, putà, concupis-

centiam vel iram, inducitur ad aliquid faciendum contra statuta legis vel regulæ, non peccat ex contemptu, sed ex aliquâ aliâ causâ, etiamsi frequenter ex eadem causâ vel aliâ simili peccatum iteret. » Verùm in hoc ultimo casu, in frequenti transgressione singularum etiam regularum, sæpe contemptus gravis timeri potest, ad quem ipsa frequentia disponit. 2° Peccat mortaliter Religiosus, quando regulam transgreditur eo fine ut perfectionem impediatur. Item quando sibi proponit nullo modo curare propriam perfectionem vel etiam non progredi ad perfectionem, volens in inferiori gradu manere, quia semper ad perfectionem tendere et nunquam quiescere tenetur. Item quando pravo suo exemplo alios Religiosos inducit ad regulæ relaxationem. 3° Si nullam curam vitandi venialia adhibeat. 4° Si necessarium mortificationis studium, cum periculo multum deficiendi, deponat. 5° Si studium acquirendarum virtutum per notabile tempus, aut omnino intermittat aut parum curet. 6° Si media ad perfectionem, uti meditationem, examina, lectionem spiritualem, opera obedientiæ, vel omittat vel sine fervore obiter tantum, sine fructu peragat: quia cum his omnibus studium et tendentia ad perfectionem stare nequit.

AN RELIGIOSUS PECCET VOLENS SOLUM GRAVIA PRÆCEPTA SERVARE.

SCHOL. III. Ulteriùs quæritur an Religiosus graviter peccet contra obligationem tendendi ad perfectionem, qui vellet omnia servare ad quæ ratione votorum et aliorum gravium præceptorum sub mortali obligatur; consuetudinem tamen habet omittendi alia regulæ vel constitutionum mandata sub mortali non obligantia: vel hoc in animo statueret, dicta sub mortali obligantia observare, de aliis verò non curare vel illa prætermittere. *Resp.* affirmativè cum Tamburino, *de Jure Abb.*, t. III, disp. III, q. 6. Et cum Reguerà, *Th. Myst.*, t. I, l. I, q. 10 etc. contra Suarez, Sanchez, Salmantic. etc. Ratio est 1° quia S. Thomas, 2, 2, q. 186, a. 2, 3, 4, asserit, Religiosum contemnentem progredi ad perfectionem per media suæ regulæ et constitutionum, peccare; nec requirit ut ex contemptu formali contra ea agat; quippe aliud est contemnere media perfectionis, aliud ex contemptu contra illa agere; ille autem qui media suæ regulæ nihil curat, illa contemnit, manifestè indicat, per eorum transgressionem consuetudinariam, quòd nihil illa æstimet; ergo peccat mortaliter. 2° Concilium Tridentinum, *sess.* 25, *de Reg.*, c. 1, jubet ut « omnes Regulares, tam viri quàm mulieres, ad regulæ quam professi sunt præscriptum, vitam instituant et componant; atque imprimis, quæ ad suæ professionis per-

fectionem, ut obedientiæ, paupertatis et castitatis, ac si quæ alia sunt alicujus regulæ et Ordinis peculiaria vota et præcepta, ad eorum respectivè essentiam, necnon communem vitam, victum et vestitum conservanda, pertinentia fideliter observent. » Quod grave præceptum ille transgreditur, qui non nisi ea, quæ in Ordine suo sub gravi obligant, servare vult. 3° Suffragatur Dionysius *Carth.*, *de Reform. claustral.*, a. 6, qui post enumeratas transgressionum regularium et venialium culpas, subdit: « Consuetudo excedendi seu assiduitas delinquendi in istis, et non curare, nec emendare, non potest a mortali excusari peccato; imò tota vita eorum est quasi quoddam peccare continuum. » 4° Patet hoc ex ipsâ etiam confessione illorum auctorum qui talem Religiosum a mortali excusare volunt: sic Suarez, t. IV, *de Relig.*, tr. 8, l. 1, c. 4, n. 12, addit: « Quamvis moraliter loquendo vix fieri possit ut talis Religiosus habeat debitam intentionem salutis propriæ, quin hoc etiam intendat. » Scilicet omnia vel aliqua servare, quæ sub gravi nec promisit, nec sibi specialiter præcepta sunt. Sanchez item, l. 6, *in Decalog.* c. IV, n. 18, tantum ait: « Si possibile est (id quod moraliter impossibile est) nullam sequi Religionis ruinam, nec periculum transgressionis votorum, nec contemptum, ex universali decreto non servandi statuta Religionis ad mortale non obligantia, tale decretum non esset mortale. » Denique etiam Salmanticenses, t. IV, tr. 15, c. 1, *punct.* 2, n. 28, advertunt, talem Religiosum. « Ex aliis capitibus mortale committere posse, nisi illius malæ consuetudinis correctionem efficaciter procuret; quando nimirum vel sibi vel Religioni ex suo licentioso et irregulari modo vivendi grave documentum fieri advertit: quia scilicet Religioni officit in disciplinâ regulari, aliis occasionem suo pravo exemplo dans, regulas passim violandi et illam privans fructu et utilitate, quam ex illo Religioso sperabat percipere, qui suis pravis et relaxatis moribus se inutilem Religioni reddit et sibi ipsi valde nocivum: tum quia se exponit periculo probabili transgressionis votorum aut præceptorum, ut frequenter contingit, et etiam deveniendi ad formalem contemptum: *Frequentia enim peccati*, inquit S. Thomas, 2, 2, q. 186, a. 9, ad 3, *dispositivè inducit ad contemptum, secundum illud* Prov. XVIII: *Impius, cùm in profundum venerit peccatorum, contemnit.* Et timere potest, se ad eum statum venturum, ut ob eam causam debeat tanquam incorrigibilis et boni communis perturbator a Religione expelli: quod sub peccato mortali tenetur evitare. »

QUANDO NON PECCATUR GRAVITER REGULAM VIOLANDO.

SCHOL. IV. Licet autem Religiosus nolens in genere ea quæ sub gravi in regulâ obligant observare, ex dictis graviter peccet; non tamen statim erit mortale, si aliquas regulas ex pravo usu et consuetudine in rebus parvæ materiæ transgrediatur, quæ leviter perfectionem retardant: nec statim etiam erit mortale, hoc vel illud præceptum regulæ ad mortale non obligans frangere, si in reliquis observantem se exhibeat: quia saltem per observantiam aliarum regularum adhuc ad perfectionem tendere potest, uti notant Salmanticenses, *loc. cit.*, n. 22. Bene tamen observat Reguera, *Theol. Myst.* t. I, l. 1, q. 10, n. 1166 et 1187. Vix aut nunquam talis transgressio levi culpâ vacabit, quia ferè semper torpor, negligentia, concupiscentia et amor proprius intercurret: quin etiam, dum movetur quis titulo boni moralis, rarò a culpâ immunis erit, siquidem v. g. contra expressam regulam a lectione abstinere, ut quis orationi vocali vocet, species quædam illusionis est: ad summum culpa abesset, si cui causa rationabilis a regulâ discedendi per epikeiam videretur. Denique, licet non omnis frequentia violandi hanc vel illam regulam, si fiat cum animo se emendandi, sit formalis vel interpretativus contemptus, ad eum tamen disponit et tandem, si nimia sit frequentia et nulla emendatio, arguit contemptum interpretativum in se, cum animo verbali et ficto, non autem vero et serio proficiendi.

ADHORTANTUR AD PERFECTIONEM RELIGIOSI.

COROLLARIUM. Ex his colligant Religiosi, quo studio ad perfectionem in altiori supra sæculares gradu statui competentem contendere debeant. Cogitent ad se maximè spectare quod S. Paulus de se dicebat, *Gal.* vi, 14: *Mundus mihi crucifixus est, et ego mundo.* Verùm « quo pacto mundus crucifigitur homini? » quærit S. Dorotheus, *Serm.* 1, et respondet: « Cùm homo abrenuntiat mundo, mundum deserit. » Cùmque iterum quærat: « quo pacto homo crucifigitur mundo? » Respondet: « Cùm scilicet homo, postquam mundi rebus excessit, certat adversus mundi concupiscentias, adversus voluptates, adversus propriam voluntatem, subigitque innatas passiones et vitia. Nos videmur quidem nobis ipsis mundum crucifixisse, quia reliquimus eum et ad monasterium divertimus: at nolumus nos mundo crucifigere; adhuc enim in animo nostro vigent illius blanditiæ, adhuc in nobis ipsis affectum abscondimus. » Sint Religiosi homines amantes orationis et mortificationis,

pro edomandis passionibus et virtutibus excolendis; sint humiles corde, mites, charitate erga Deum et proximum ferventes, mundo mortui, quorum vita sit abscondita cum Christo in Deo: hæc est perfectio ad quam debent tendere; in hunc finem vota, regulæ et observantia exterior, velut mediâ et instrumenta diriguntur, dummodò interiori spiritu animentur, ne non moriendo sibi habitum mortui exterius in vanum circumferant. Consulant S. Bonaventuram, *de Profectu Religios.*, l. 1, c. 3, qui Religiosos dividit in imperfectissimos, qui exterioribus observantiis contenti laxam vitam quoad corporis commoda ducunt, in quantum salvâ salute licet: « Et tales proclives magis sunt ad lapsum peccati... Et qui incautè et minùs trepidè per eam viam (salutis) incedit, citò pedem in præcipitium ponit. » Alii sunt Religiosi imperfecti, qui duram vitam in corporali exercitatione ducunt: « Et putant hoc summum in Religionis observantiâ esse, interioris dulcedinis ignari, de veris virtutum studiis, quæ in spiritu et mente sunt, parum curant. » Alii sunt Religiosi perfecti, qui student interiorem hominem componere per exercitium virtutum et extirpationem vitiorum, cum exercitiis operum externorum, in quibus tamen subinde aliqua remissio et intermissio datur: « Sed in virtutum studiis nulla remissio datur, quia nunquam indulgetur nobis ut simus invirtuosi, elati, immites, invidi, acediosi, avari, gulosi vel non casti. » Denique notent quæ idem S. Doctor, l. 2, c. xii, ait: « Dubia interpretatio præcepti periculosa est, sicut pons semiputridus aquæ præcipitis et profundæ, de quo dubium est an sub transeunte corruat aut subsistat. Quare vult aliquis, qui majora pro Christo decrevit subire certamina et omnia derelinquit in hoc sæculo, se committere periculo, pro modico motu propriæ voluntatis et pro parvo commodo in incertâ opinione sui vel alterius? ut si Deus approbet illam opinionem, evadat sine lucro meriti: si autem reprobet eam, damnetur; maximè cùm tales opiniones quandoque periculosiores sint quàm apertæ transgressiones; quia ubi scit se homo delinquere, inde facilè corrigitur: ubi autem nescit se peccare et insuper credit licere, inde nec in morte purè conteritur propter falsam spem, quod fortè sibi licuerit, vel minùs in eo peccaverit, baculo arundineo et confrecto innitens. »

§ 24.

ECCLESIASTICI SÆCULARES AD PERFECTIONEM MAJOREM TENDERE DEBENT.

Supra sæculares laicos et Religiosos, Ecclesiastici sæculares,